

Chyby, jejichž cenu nelze (správně) sečíst

Pavel Houser – 10. 7. 6:20

Je zajímavé, že když se píše o chybách v aplikacích, pozornost se soustřeďuje hlavně na problémy se zabezpečením a aplikace jako webový prohlížeč a e-mailový klient. Přitom chyba v tabulkovém procesoru může vzhledem k jeho použití způsobit snad ještě rozsáhlejší škody.

Ilustrace: Nenad Vitas

Asi není sporu o tom, že tabulkový procesor je jedna z nejužitečnějších aplikací vůbec. Když před několika lety výkonný ředitel Oraclu LARRY ELLISON prohlásil, že aplikace Microsoftu nepřinášejí skutečné inovace, přece jen dodal „s výjimkou Excelu“. Ve firemním prostředí se dnes Excel používá často jako nástroj spadající do kategorie označované Business Intelligence, kde konkuruje specializovanému softwaru o několik řádů dražšímu. A je to zřejmě právě množství složitě provázaných dat, maker a dalších vychytávek v Excelu, které ve firemním prostředí představuje hlavní překážku pro nasazení Open Office.org.

Právě zveřejněná studie počítačových vědců z Oregonské státní univerzity (viz např. článek na Science Daily [viz: <http://www.sciencedaily.com/releases/2007/06/070628071648.htm>]) ovšem ukázala odvrácenou tvář tabulkových procesorů (obecně, nejenom Excelu). Je zajímavé, že když se píše o chybách v aplikacích, pozornost se soustřeďuje hlavně na problémy se zabezpečením a aplikace jako webový prohlížeč a e-mailový klient. Přitom chyba v tabulkovém procesoru může vzhledem k jeho použití způsobit snad ještě rozsáhlejší škody...

Hlavní náplní studie ovšem nejsou chyby v programu jako takovém, ale chyby, jichž se dopouštějí uživatelé. V USA odhadem každý rok v 11 milionech tabulkových procesorů uživatelé vytvoří 60 milionů sešitů (mimořádně trochu divné označení pro tabulku, že?). Až v 90 procentech z nich jsou chyby. S tabulkovým procesorem vesměs pracují koncoví uživatelé, kteří se nevyznají ve všemožných kódech a vzorečkách; odvrácenou stránkou obrovské funkčnosti těchto aplikací je (od určité úrovně použití) jejich relativní složitost. Auditori jsou údajně zoufalí a jeden z nich se nechal slyšet, že se ještě za celou svou kariéru nesetkal s tabulkou, která by byla správně. Nemusí jít přitom jen o opravitelný účetní problém, na základě těchto dat se často dělají klíčová obchodní rozhodnutí. A není vůbec jisté, že se tyto problémy týkají jen velkých firem – byli byste ochotni dát ruku do ohně třeba za své faktury?

Tým profesora MARTINA ERWIGA přišel kromě popisu problému s nástrojem GoalDebug, který by měl pomoci chyby odstraňovat. Nesnaží se nic dělat za uživatele automaticky, ale prostě postupuje podle žebříčku nejčastějších chyb (vyplnění jiné buňky, přidání řádku na špatné místo, záměna plusu za minus...) a upozorňuje na to, že v tabulce může být právě příslušný problém. Uživatel si řekněme povšimne nějaké zjevně nesmyslné hodnoty, a program ho upozorní, jak mohla chyba vzniknout, což by ji mělo pomoci opravit. Podrobný popis nástroje GoalDebug najdete zde na jeho stránkách [viz:

http://web.engr.oregonstate.edu/~erwig/papers/GoalDebug_VLHCC05.pdf] [PDF, 1,25 MB], základní představu o rozhraní tohoto programu lze získat také tam [viz:

<http://web.engr.oregonstate.edu/~erwig/GoalDebug/>] .

Jedinou, bohužel dosti zásadní vadou na kráse je, že vlastní program není ke stažení. Příslušní vědci založili v Oregonu jako spin-off novou firmu, na kterou převedli licenci. Zatím není ani jasné, pro jaké tabulkové procesory bude toto řešení k dispozici, lze však alespoň s nadějí očekávat, že vydají-li tabulku s jejich seznamem, nebude obsahovat žádné chyby.

Pavel Houser

Autor je redaktorem Scienceworldu .

Lupa.cz (www.lupa.cz), server o českém Internetu. ISSN 1213-0702
Copyright © 1998–2007 Internet Info, s.r.o. Všechna práva vyhrazena. Powered by Linux .